

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

9 An ministrans indifferentia excuseris à peccato, eo quod proximus alias
erat transgressurus praeceptum, tametsi tu illa indifferentia non
ministrares.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

tionem, quam tam ex ferventi charitate, & recta intentione proce-

PUNCTUM VIII.

An vendens vel subministrans indifferentia, ex quibus proximus sumit occasionem peccandi, peccet peccato scandalii

- 1. Quae sint indifferentia.
2. Haec indifferentia aliqua sunt, quae omni tempore in malum destinantur, alia pro aliquo tempore, alia in bonum usum regulariter sunt.
3. Si vendas res, quae communiter in malum usum destinantur, vel semper, vel occasione temporis, debes tibi constare moraliter, eum cui vendas non esse illis male usurum.
4. Explicatur, quomodo tibi moraliter constare possit.
5. Si res in bonum usum communiter ordinantur, licet tibi vendere & subministrare, quoties non constet de abusu perentis.
6. Si vendas proximum in indifferentibus male usurum, teneris si commode potes, ea illi non vendere.
7. Contrarium defendunt aliqui Doctores. Sed immerito.
8. Quae causa sufficit ad honestandam subministratorem horum indifferentium, non potest certa regula definiti.

Indifferentia voco, quae bono & malo vsum deseruire possunt, idoli venditio, aedificatio templi, remigatio, & alia plura, & possunt in bonum fieri, & in malum: Si enim vendatur idolum referendum in memoriam antiquitatis, & in detestationem cacitatis, & irrationem illorum, qui tale adorantur, venditio bona est. Si vero vendatur adorandum, & colendum, mala est. Ergo cum venditio ex se non habeat magis hunc primum usum, quam bonum, sed id habeat ex animo vendentis, vel ementis, efficitur ex se indifferentis esse, vt recte dixit Syluest. verbo infidelitas. q. 4. Valen. 2.2. disp. 1. q. 10. p. 5. ad finem Suar. disp. 10. de charit. sect. 4. numero 6. Sanchez libro 1. in decal. capite 7. numero 6.

Ex his autem indifferentibus, alia sunt, quae regulariter in malum vsum omni tempore destinantur, alia quae aliquo tempore, alia quae potius in bonum. Venditio veneni, idoli, clavis fallae, regulariter in malum vsum omni tempore deservitur, etiam quibus personis in bonum possint deservire. Contra venditio armorum, animalium, & aliarum rerum, quae communiter venduntur, & emuntur, in bonum vsum destinantur, aliquid tamen male illis vntur. Carnium comestio in Quadragesima omnibus communitur prohibetur, ac proinde earum preparatio, & venditio, communiter illo tempore in malum vsum destinantur.

Dico ergo. Primum si vendas res, quae communiter in malum vsum destinantur, vel semper, vel occasione temporis, non potes illas vendere, aut preparare, quin tibi moraliter constet eum cui venduntur, aut preparantur, bene illis usurum. Quia alias peccatum alterius tibi imputabitur, cum ei materiam subministras: ita expressit Suar. d. 20. de charit. sect. 4. n. 6. Sanch. l. 1. in decal. c. 7. n. 3. & Nauarr. c. 17. n. 36. Eman. Saa. edit. Rom. verbo peccatum, n. 10. & de venditione veneni, quod coloribus & medicinis conficiendis deservit, res est clara non licere vendere nisi illis, de quibus non praesumitur illud velle ad malum vsum: quod docuit Salon. 12. q. 77. n. 4. controu. 16. tertio corol. Mol. 2. de iust. d. 340. ad finem Sanch. n. 17.

Quod si roges quando tibi moraliter constabit alium non in malum, sed in bonum vsum supradictis rebus debere vti? Respondetur, ex qualitate personarum, & modo petendi colligendum esse, communiter tamen praesumendum est de bono vsum, si putabitur, absque affectatione secreti petantur: raro enim quis ita audax est, vt si delictum velit efficere, non curet secretum: hanc rationem caupones, & macelli vendentes carnes tempore ieiunij, & cetera porrigentes petentibus, excusantur a peccato scandalii, quia praesumuntur petentes non soluere ieiunium, sed ratione privilegij, vel alterius causae excusari, quam excusationem ipsi caupones examinare non tenentur, quia fieri commode nunquam potest: ita ex Caiet. 2.2. quaestione 147. art. 4. notavit Suar. d. 10. de charit. sect. 4. n. 3. & tradit alios referens Sanch. l. 1. Decal. c. 7. num. 34.

Dico. Secundum, si res communiter in bonum vsum ordinantur, licet tibi illa vendere, & subministrare, quoties non constet de abusu perentis: quia horum venditio, & subministratio solum esse poterat mala quatenus intentioni pravae deserviret. Haec tamen intentio de nullo debet praesumi. Ergo: & ita ex communi sententia cum D. Tho. 2.2. quaest. 78. art. 4. & quaest. 169. art.

2. docet. Suar. d. 10. de charit. sect. 4. n. 3. Sanch. l. 1. in Decal. c. 7. n. 3. Nauarr. c. 17. n. 195. c. 19. n. 16. & cap. 21. n. 26. & cap. 23. n. 90. Bonac. d. 2. de peccat. q. 4. p. 2. §. v. n. 17. vers. qui vero: & in hoc sensu dixit Eman. Saa. verbo peccatum, n. 11. Non esse mortale facere eas, quibus alij possunt bene, & male vti, etsi plures male vntur, vt aleas, gladios, fucum &c.

Quod si credas proximum male usurum iis indifferentibus, teneris, si commode potes, ea illi non vendere, vel subministrare, quia cum ex charitate obligeris proximo peccatum impedire, si possis a fortiori obligaris materiam peccati non subministrare, Syluest. verbo infidelitas. q. 4. verbo art. 9. 3. Suar. alios referens sect. 4. num. 4. Sanch. lib. 1. in Decal. c. 7. n. 34. Dixi, si commode possis: nam si absque tuo detrimento non possis: ab eorum venditione, vel subministratone cessare, non peccas subministrando, quia in tantum peccare potes, in quantum media illa venditione, vel subministratone peccatum alterius censeris causare, siquidem subministratio ex se mala non est. At cum tibi talis subministratio utilis, vel necessaria est, causare non censeris peccatum alterius, sed potius censeris vt tuo iure, & libertate peccatum alterius permittere, vt bene docuit Thom. Sanch. l. 1. in Decal. c. 7. n. 9. & 11. & Suar. d. 10. de charit. sect. 4. n. 4. Bonac. disp. 2. de peccat. quaestione 4. p. 2. §. v. n. 17. vers. tertio.

Contra videtur tenere Man. 1. som. sum. in secunda edit. c. 23. n. 8. Petr. de Ledelm. 2. som. 17. q. 27. c. 2. dub. 4. Salon. 2.2. q. 7. art. 4. controu. 6. post. 3. conclus. & Caiet. 2.2. q. 147. art. 4. fine. Ii omnes affirmant tabernarios, & caupones posse liberè cibaria ministrare, & vendere iis, qui ieiunium solvunt, quia neque inducunt ad ieiunium violandum, sed actionem de se honestam, & desertentem sustentationi naturae faciunt. At credo debere causam legitimam intercedere, quae actionem honeste, cum non solum non impedias peccatum, sed materiam illi subministras: & ita docuit Valen. 2.2. disp. 9. q. 2. puncto. 3. circa finem Lessius lib. 4. de iust. capit. 2. dubio 4. numero 24. Sanch. in decal. libro. 1. capite 7. numero. 34.

Quocirca tota difficultas est examinare, quae necessitas, vel utilitas sufficiat excusare te vendentem, vel subministrantem in indifferentia, ex quibus proximus male vtitur? In qua re certum est non eandem causam pro omnibus esse requisitam: aliae enim sunt actiones, quae solum in detrimentum spirituale illius, cui materia subministratur, cedunt, vt delatio concubinae, qua dominus vti vult, aliae quae in detrimentum, & iniustitiam tertij, vt si velit mutilare, vel occidere, vel alias iniurias facere. Item alia est subministratio remota, alia proximiori. Remotam voco, conducere domum meretricis, lectum sternere: Proximioram voco, si eam comiteris domino copulandam. Item vel est paratus proximus committere delictum, vel non? Quotiescumque ergo delictum virtuti excellentiori aduerfatur, vel subministratio proximius peccato accedit, vel proximus paratus non est, grauiorem causam excusationis requirit in eo, qui materiam subministrat. Quae autem haec sit, praescribi non potest certa regula, sed prudentis arbitrio penlandum est, iuxta grauitatem peccati committendi, & occasionem a se datam, & preparationem illius, ex casibus specialibus infra subiciendis elucidabitur. sic Sanchez c. 7. n. 12. Suar. de charit. disp. 10. sect. 4. n. 4. Bonac. n. 19. Vnum tamen est certum, si ex delicto damnus alicui innocenti est inferendum, debere maximè attendi, quam graue sit: forte enim ita graue erit, vt merito debeas pati iacturam grauem diuiciarum, vt illud euites, tradit Sanch. supra numero 18. Suar. sect. 4. numero 4. Bonac. num. 20.

PUNCTUM IX.

An ministrans indifferentia excuseris a peccato, eo quod proximus aliis erat transgressurus preceptum, tamen si tu illa indifferentia non ministras.

- 1. Proponitur casus.
2. Plures consent in hoc casu non esse scandalum mortale.
3. Proponitur sententia Thom. Sanch.
4. Probabilis est non sufficienter honestari cooperationem huiusmodi actionum, ex eo quod alius peccaturus sit.
5. Satisfit rationibus contrariis. n. 2. adductis.

Volaturus erat Petrus ieiunium, etsi tu illi cenam non apponeres, oculus Paulum, etsi gladium non ministras, futurum commisiturus, etsi scalam non adhiberes. Excusaris ne a mortali, apponendo cenam, tribuendo gladium, scalam adhibendo? Notanter apposui, apponendo cenam, non inuitando ad illam: nam inuitare ad cenam est inuitare ad id, quod hic & nunc nulla ratione honestum fieri potest; ac proinde est inuitare ad peccatum; Secus vero est de preparatione illius; illa enim preparata, non obligatur Petrus illam assumere; sed potest relinquere, & pauperibus ieiunio deobligaris tribuere.

Plures existimant in hoc casu non esse scandalum mortale.

ita

ica. Man. 1. tom. sum. cap. 23. num. 3. in 2. edit. Petr. de Ledesma. tom. sum. tract. 27. cap. 2. dub. 4. Lessius lib. 4. de iustis. cap. 2. dub. 4. n. 14. Caiet. 2. 2. q. 147. art. 4. in fine. Omnes ij affirmant inuitantem ad cenam die ieiunij vel porrigentem illam ei qui alibi cenaturus est excusari à peccato. Idemque debent dicere de alijs actionibus supra positis. Ratio, quia illæ actiones de se male non sunt; alijs nunquam possent honestari. Ergo solum sunt male, quia mouent, & adiuant in mala operatione: at hoc non contingit, quando ipse operans eodem modo male operaturus esset seclusis tuis actionibus, ac illis positis. Ergo illæ actiones non videntur esse causa malæ operationis. Confirmo. Si associates furem, vel homicidam non teneris ad restitutionem, quod consistit in eo, quod causa fueris peccati alterius. Secundò, ab iis actionibus indifferentibus eatenus potes obligari abstinere, quatenus excusam soluturum abstinentia peccatum proximi, at in præsentem non excusatur. Ergo non obligari abstinere.

3 Thom. Sanch. libro 1. in Decal. capite 7. numero 16. distinguit duplex genus actionum indifferentium. Aliæ quæ remotè tantum ordinantur ad peccatum alterius, quales sunt vendere agnum sacrificatorum Idolo, apponere mensam, præparare cibaria solummodo ieiunium. Aliæ, quæ proxime peccato alterius accedunt, quales sunt scalam ad mouere futuri volenti, humeris sustentare, vt per fenestram ingrediatur, præbere gladium sic determinato occidere, inuitare ad cenam præparatam soluturum ieiunium. Si de iis vltimis actionibus fermo sit, existimat Sanch. te non excusari à peccato mortali generalis scandali, ex eo solum quod proximus peccaturus sit, quia hæ actiones ita proxime peccato accedunt, vt malæ, nisi aliqua vrgenti causa excusetur. At de actionibus primi generis affirmat probabilis sibi videri non esse culpam mortalem, sed solum venialem. Esse autem culpam venialem probabile semper est, re non ministrante materiam alium non ita intentè, & affectuosè peccaturum. Tuque negatio est quoddam monitionis genus, quod etsi non sufficit à peccato præsentem reuocare, fortè à futuro reuocabit. Adde amorem Dei non solum inclinare ad cooperandum bono, etiam quando alij cooperatores existant, sed etiam ad vitandam diuinam offensam, etiam quando alij non desint, qui cooperentur. Quòd autem non sit mortalis culpa probat: quia videtur hæc leuis cooperatio: consentit Bonac. disp. 2. de peccat. q. 4. par. 2. §. unico. n. 35. & seqq.

4 Verum mihi probabilis est non sufficienter excusari supra dictas actiones à mortali, ex eo solum quod proximus alijs actionibus vsurus esset, si tuæ non adessent: quia hæc condicionalis non tollit, quominus tu causa sis illius peccati, & sis eodem modo causa, ac si proximus alijs actionibus adiutus peccaturus non esset: quod sic probat: quia si proximus v. g. alibi non esset soluturus ieiunium, & tu nulla causa intercedente cenam subministras, ferè omnes conueniunt te peccaturum, quia aliquo modo concurrens peccato alterius. At quod alibi proximus soluturus sit ieiunium; non immutat tuum concursum, qui in subministracione cenæ consistit. Ergo eodem modo concurris. Præterea contra distinctionem Sanchez est, quia tota malitia harum actionum indifferentium sumitur à peccato, quod adiuant: cum autem hoc graue sit, vt supponimus, semper debet dare malitiam grauem. Ergo vel esse alibi proximum peccatum excusat, ne peccatum proximi iis actionibus indifferentibus tribuat malitiam, vel si non eodem modo peccaturum, esto tu non ministres necessaria peccato, est contingens, & fortè ita non erit, poterit enim alia via impediri à peccato, vel Dei inspiratione remoueri, quantumuis modò sit determinatus. Ergo quantum est ex te teneris hunc effectum bonum possibilem promouere, & impedimentum ei non apponere: & ita tenet Suar. disp. 10. de charit. sect. 9. n. 2. & sect. 4. n. 5.

5 Neque obstant rationes contrariæ. Nego enim iis actionibus indifferentibus te non concurrere peccato alterius, ac si alibi proximus peccaturus non esset: Ad confirmationem concedo te socium furis, vel homicidam non teneri ad damna ex furto, vel homicidio subsecuta, si tua societas necessaria, vel vtilis non fuit ad furtum, vel homicidium patrandum, vel ad patrandum animosiori, & vehementiori animo, quia tunc ad furtum, ve homicidium postignè non concurristi. At si tua societas licet indeterminate necessaria, vel vtilis fuerit, quia scilicet sine illa, vel alia delictum patratum non esset, existimo sine dubio restitutioni te esse obnoxium, quia tunc postignè concurristi. Qua ratione præbens scalam, gladium, & alia instrumenta necessaria parato occidere, vel furari, iudicio obligatum esse ad damna subsequuta, quantumuis alius præberet. Præterea esto concedemus te socium furis, vel homicidæ non esse obligatum restituere damna, quæ fur, vel homicida causat, quando alijs furtum, vel homicidium esset sequendum non obstante tua societate; at non probat te non peccare contra charitatem, si possis peccatum proximi impedire, quia autoritatem peccato præbes. Adde esto, associando non pecces in illo casu, tua societas

nullo modo concurrat furto, vel homicidio, sed est omnino par accidens. At ministrans indifferentia, quæ necessaria sunt ad peccatum, verè concurrat ad illud, licet enim non possis impedire peccatum, quia alius esset eadem ministraturus: at hoc non tollit, quominus verè concurras. Deinde impediens hoc numero peccatum, quod tibi modò; tanquam causa indirecte imputatur. Ad secundum dico. Scandali generalis malitia non consistit in eo quod peccatum absolute non impediatur, sed in eo quod ad peccatum non concurras.

P V N C T V M X.

An excuseris à peccato scandali eo quòd proximus paratus sit peccare.

- 1 Si opus, quod petis sine peccato fieri non potest, peccati ea specie peccati, qua opus peti nam.
- 2 Non potes inuitare ad cenam soluturum ieiunium, tametsi Nauarr. & Caiet. contrarium sentiant.
- 3 Talis petitio generalem malitiam scandali habet, maxime, si alijs non peccaret deficiente tali petitione.
- 4 Petere actionem licitam, à qua alius separare potest malitiam, communitè Doctores censent licere.
- 5 Sed hoc intelligendum est causa iusta intercedente, alijs non.

1 Si opus, quod ab illo petis, ipse nullo modo absque peccato efficere potest, manifestum est te peccare ea specie peccati, qua est peccatum quod petis, vt si petis à Petro, vt iuret falsè, maleficio alio maleficio dissoluat, occidat, fornicetur, &c. peccas ea specie peccati, qua Petrus peccare intendit, tunc tamen in confessione manifestare talem petitionem. Nam esto scires euidenter Petrum tale delictum esse eff. Curum, neque tua petitione moueri, nihilominus tua petitio mala est vt pote de obiecto malo.

2 Hinc inferuntur ad possis Petro determinato soluere ieiunium inuitare ad cenam? Caiet. 2. 2. q. 147. n. 4. Nauarr. c. 21. n. 23. & 24. affirmant licere. Mouentur, quia inuitas ad Cenam, non quatenus est solutio ieiunij, sed quatenus est sustentatio humanæ naturæ. Item inuitas vsurarium ad mutuum, & ethnicum ad iuramentum, quæ tamen debent malè præstare, & tamen non peccas. Adde martyres incitasse carnifices, vt sibi tormenta duriora inferrent, quæ tamen licitè inferre non poterant. Ergo bene potes inuitare ad actum qui alijs peccaminosus futurus sit. Nihilominus dicendum existimo nullo modo tibi licet inuitare ad cenam eum, qui alijs soluturus est ieiunium, quia inuitas ad actum, à quo alius separare non potest malitiam, Ergo peccas. Quid enim interest actui esse malum ex obiecto, vel esse malum ex præcepto, si de facto ab illo malitia separari non potest? Ergo cum ab hac cenâ, ad quam inuitas, separari non possit malitia, inuitando ad cenam ad malum inuitas. Ergo peccas, & ita tenet Valq. q. 43. art. 1. de scand. dub. 3. numero 17. Neque obstant contraria. Ad primum, dico te peccare etsi inuites ad cenam quatenus est sustentatio naturæ, quia ab illa cenâ tali tempore facta, inseparabilis est malitia, sicuti peccates, si ad fornicationem inuitares, etsi solum inuites, quia est coitus apertus generationi. Ad secundum dico optimè posse ab ethnico peti iuramentum, & ab vsurario mutuum, quia non petis rem à qua malitia separari non potest: in iuramento enim hic, & nunc facte, & in mutuo hic, & nunc concessio non inuoluit malum vltimè: à cenâ, quam petis nullo modo separari potest malitia. Ad tertium respondeo, martyres excusati ex bona fide, & zelo religionis, quo putabant opus esse constantiæ tyrannos ad tormenta prouocare, ex se tamen nullo modo licebat.

3 Quòd verò talis petitio dici debeat generalem malitiam scandali habere. Est questio de nomine cum certum sit habere malitiam, quam habet actio, quæ est scandalosa, siquidem habet malitiam illius peccati, ad quod refertur. Distingendum tamen censet. Dupliciter paratus quis esse potest committere peccatum. Primò, quasi in habitu, seu sub conditione, si offeratur occasio, qualiter meretrix, & vsurarius sunt parati. Secundò, nulla adhibita conditione, sed ita paratus est exequi tale peccatum; vt moraliter loquendo exccutus sit, sicut cum aliquis determinatus est occidere inimicum. Si à parato primo modo petas delictum, censet petitionem tuam esse scandalosam, quia causa es huius peccati, quod alijs non efficeretur. At si à parato secundo modo petas, etsi pecces peccato, quo alius peccaret, non debet tamen dici propriè scandalum, quia scandalum actuum in se fuit, & causat ruinam proximi, & ita videtur loqui Suarez 4. tom. in 3. part. disp. 22. sect. 4. num. 18. vbi dicit non adesse circumstantiam scandali, si petas ab omnino parato, & disp. 10. de char. sect. 3. num. 2. vbi affirmat adesse scandalum, si hic & nunc peccatum non esset committendum, nisi peteres, quantumuis esset paratissimus: neque videtur contrarius Thomas Sanchez libr. 1. in Decalog. cap. 6. num. 14. sed potius fauet nostræ sententiæ, cum probet voluntatem peccandi stare optimè posse, quin peccatum hic, & nunc efficeretur, nisi adesset petitio. Ergo iam petitio inducit